

پژوهش در معماری منظر روش‌ها و روش‌شناسی

انتشارات راتلج
گروه انتشاراتی تیلور و فرانسیس
لندن و نیویورک

ترجمه

سیدمحمد رضا خلیل‌نژاد
عضو هیأت علمی دانشگاه بیرجند

محمد رضا طاهری
عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
فهرست مطالب

پژوهش در معماری منظر	ش
معرفی مؤلفان	ض
مقدمه مترجمان	غ
مقدمه	ق
بخش اول - ارتقای آگاهی	
۱ فصل اول - ارتقای تحقیقات معماری منظر	۳
۳ زمین‌های مشترک در تحقیق و طراحی	۳
۸ انواع مطالعات معماری منظر	۸
۱۰ طراحی یک پروژه تحقیق	۱۰
۱۱ فرایند تحقیق	۱۱
۱۳ طرح مفهومی تحقیق	۱۳
۱۵ طرح فنی تحقیق	۱۵
۱۸ نتیجه‌گیری	۱۸
۱۹ منابع	۱۹
فصل دوم - رویکرد فرایندی به تحقیق در معماری منظر	
۲۱ مقدمه	۲۱
۲۳ روش‌شناسی تحقیق و رویکرد فرایندی	۲۳
۲۵ طرح سؤال تحقیق	۲۵
۲۶ طراحی تحقیق و طراحی مطالعه	۲۶
۲۷ گردآوری داده‌ها و نمونه‌برداری	۲۷
۲۹ تحلیل داده‌ها	۲۹
۳۱ گزارش تحقیق	۳۱
۳۲ راست‌کرداری در تحقیق	۳۲
۳۴ منابع	۳۴
بخش دوم - آرایش صحنه	
۳۷ فصل سوم - جایگاه نظریه	۳۷
۳۹ واژه‌های بفرنج	۳۹
۴۲ نظام تحصیلی و حرفه	۴۲
۴۳ در میانه سه امپراتوری	۴۳
۴۵ نظریه در علوم طبیعی	۴۵

ث □ پژوهش در معماری منظر، روش‌ها و روش‌شناسی

۴۸.....	علم‌گرایی.....
۴۹.....	نظریه در علوم اجتماعی.....
۵۴.....	نظریه در هنر و علوم انسانی.....
۵۸.....	جایگاه صحیح نظریه در امور مطالعاتی.....
۶۲.....	یادداشت.....
۶۳.....	منابع.....

فصل چهارم - رابطه بین تحقیق و طراحی..... ۶۷

۶۷.....	زمینه بحث.....
۶۷.....	تعاریف و مفاهیم پایه.....
۶۹.....	تحقیق در طراحی، تحقیق برای طراحی، و تحقیق با طراحی.....
۷۰.....	بررسی تحولات مدل «تحقیق از طریق طراحی».....
۷۴.....	معنای کنونی «تحقیق از طریق طراحی».....
۷۷.....	قابلیت‌های آتی.....
۷۹.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۸۰.....	منابع.....

فصل پنجم - چالش انتشار..... ۸۵

۸۵.....	مقدمه.....
۸۶.....	طرح دیدگاهی در زمینه «پژوهش معماری منظر».....
۸۹.....	آیا پژوهش معماری منظر «آبکی» است؟.....
۹۳.....	چگونه پژوهش و مقالات پژوهشی را ارتقا دهیم؟.....
۱۰۲.....	موضوع‌های کلیدی تحقیق: حال و پتانسیل‌های آتی.....
۱۰۷.....	تأملات.....
۱۰۹.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۱۱۰.....	منابع.....

فصل ششم - ارزیابی اولویت‌های تحقیق و کیفیت آن..... ۱۱۵

۱۱۵.....	مقدمه.....
۱۱۶.....	اولویت‌های تحقیقاتی برای معماری منظر.....
۱۱۶.....	معرفی روش دلفی به‌عنوان روش تحقیق.....
۱۱۷.....	روش‌شناسی تحقیقات معماری منظر براساس روش دلفی.....
۱۱۹.....	نتایج مطالعه دلفی.....
۱۲۱.....	بررسی سیستماتیک مقالات معماری منظر.....
۱۲۱.....	معرفی «بررسی سیستماتیک» به‌عنوان یک روش تحقیق.....
۱۲۲.....	روش‌شناسی مرور سیستماتیک معماری منظر.....
۱۲۵.....	نتایج بررسی سیستماتیک.....
۱۳۱.....	پیشنهادها.....
۱۳۳.....	تلفیق دو مطالعه و بحث روی نتایج.....

فهرست □ ج

یادداشت	۱۳۵
منابع مطالعاتی تکمیلی	۱۳۶
منابع	۱۳۷
بخش سوم - رویکردها و روش‌های منتخب.....	۱۳۹
فصل هفتم - مورد پژوهی	۱۴۱
مقدمه	۱۴۱
مطالعات موردی در معماری منظر	۱۴۲
ماهیت تحقیقات مبتنی بر مطالعه موردی	۱۴۴
تعمیم مطالعات موردی	۱۴۵
انتخاب موارد مطالعاتی	۱۴۶
مقایسه مطالعات موردی	۱۴۸
تطبيق مطالعه موردی با سؤال پژوهش- چگونگی تأثیر درک مطالعات موردی در اصلاح موضوع تحقیق	۱۵۳
بحث و نتیجه‌گیری	۱۵۶
منابع مطالعاتی تکمیلی	۱۶۰
منابع	۱۶۱
فصل هشتم - بیوگرافی منظر	۱۶۳
مقدمه	۱۶۳
مبانی کاربرد بیوگرافی منظر در تحقیقات منظر	۱۶۴
چارچوب مفهومی	۱۶۵
اصول استفاده از بیوگرافی منظر به‌عنوان یک رویکرد تحقیقاتی	۱۶۷
منابع و روش‌ها	۱۶۸
نمونه پژوهش‌های مبتنی بر بیوگرافی منظر	۱۷۰
پروژه بوئنورستاند در منطقه وخت در نزدیکی اوترخت، هلند	۱۷۰
«آهک‌های امروزی- یک بیوگرافی» (هلند مرکزی)	۱۷۲
کاربرد بیوگرافی منظر در مطالعات منظر شهری	۱۷۴
بیوگرافی منظر: تحولات بعدی	۱۷۵
سیاس‌گذاری	۱۷۹
منابع مطالعاتی تکمیلی	۱۸۰
منابع	۱۸۱
فصل نهم - رسانه‌های اجتماعی	۱۸۵
مقدمه	۱۸۵
رسانه‌های اجتماعی	۱۸۵
داده‌های بزرگ و جمع‌سپاری (انبوه‌سپاری)	۱۸۷
چارچوب مفهومی برای مطالعه نقش رسانه‌های اجتماعی	۱۸۹
رسانه‌های اجتماعی به‌مثابه «مکان» و رابط ارتباطات	۱۹۰
رسانه‌های اجتماعی، گفتمان اجتماعی، و «ساخت واقعیت»	۱۹۲

ح □ پژوهش در معماری منظر، روش‌ها و روش‌شناسی

۱۹۳.....	روش‌های تحقیق: معرفی سه مطالعه مبتنی بر رسانه‌های اجتماعی.....
۱۹۳.....	اوستوورتمبرگ، آلمان: ارزیابی منظر با استفاده از فناوری WebGIS.....
۱۹۴.....	طرح مطالعه.....
۱۹۴.....	گردآوری داده‌ها و نمونه‌برداری.....
۱۹۵.....	تحلیل داده‌ها.....
۱۹۷.....	هلند جنوبی: توسعه برنامه منطقه‌ای با استفاده از رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان رابط متنی.....
۲۰۱.....	آمستردام، هلند: تحلیل رفتار گردشگری توسط عکس‌های ارسال شده به رسانه‌های اجتماعی.....
۲۰۸.....	روش‌های مطالعه تأثیر رسانه‌های اجتماعی.....
۲۱۱.....	بحث.....
۲۱۴.....	نتیجه‌گیری و چشم‌انداز آتی.....
۲۱۶.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۲۱۷.....	منابع.....

فصل دهم - محیط‌های مجازی..... ۲۲۱

۲۲۱.....	مقدمه.....
۲۲۲.....	تاریخچه کاربرد محیط‌های مجازی در معماری منظر.....
۲۲۳.....	چارچوب مفهومی.....
۲۲۵.....	مقایسه حرکت پویا و بازنمایی ایستا در یک بستر تجربی-آزمایشگاهی.....
۲۲۵.....	پرسش و فرضیه تحقیق.....
۲۲۵.....	پیاده‌روی مجازی درون سناریوهای مختلف منظر: مطالعه موردی، زوریخ.....
۲۲۵.....	محرک‌های بصری.....
۲۲۶.....	تصاویر ایستا.....
۲۲۶.....	پیاده‌روی‌های پویا.....
۲۳۱.....	استفاده از محیط‌های مجازی در کارگاه منظر مشارکتی: مطالعه موردی، دره آلپورت.....
۲۳۲.....	مدل‌سازی مجازی.....
۲۳۹.....	بحث و نتیجه‌گیری کلی.....
۲۴۰.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۲۴۱.....	منابع.....

فصل یازدهم - پیاده‌روی..... ۲۴۵

۲۴۵.....	مقدمه.....
۲۴۶.....	چارچوب مفهومی.....
۲۴۹.....	درگیرشدن با منظر.....
۲۵۱.....	روش سیر در منظر.....
۲۵۶.....	پیاده‌روی به روش حرکت پیوسته/ گسسته.....
۲۵۹.....	بازخوانی و نتیجه‌گیری.....
۲۶۳.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۲۶۴.....	منابع.....

فهرست □ خ

۲۶۷	فصل دوازدهم - دستورالعمل‌های طراحی
۲۶۷	مقدمه
۲۶۸	چارچوب نظری
۲۷۰	رودخانه. فضا. طراحی.
۲۷۰	طراحی فرایندگرای فضاهای رودخانه‌ای شهری
۲۷۴	دستورالعمل‌های طراحی برای شهرهای کوچک‌شونده
۲۷۵	دستورالعمل‌های طراحی منظر چندعمل‌کردی
۲۷۵	(ترکیب حمایت از طبیعت و استفاده از فضای باز)
۲۷۸	بحث
۲۷۸	مقایسه سه پروژه
۲۷۹	نقاط قوت و ضعف رویکرد
۲۷۹	دستورالعمل‌های طراحی و حوزه‌های بزرگ‌تر تحقیقات منظر
۲۸۰	جایگاه دستورالعمل‌های طراحی در پژوهش‌های طراحی حوزه منظر
۲۸۲	نتیجه‌گیری
۲۸۴	منابع
۲۸۵	بخش چهارم - جایگاه ابرچالش‌ها در پژوهش معماری منظر
۲۸۷	فصل سیزدهم - معانی و ارزش‌های منظر فرهنگی
۲۸۷	مقدمه
۲۸۸	چارچوب مفهومی
۲۸۸	منظر فرهنگی چیست؟
۲۹۱	تاریخچه مختصر واژه «منظر»
۲۹۳	ارزش‌ها
۲۹۵	زیبایی‌شناسی
۲۹۸	قرائت منظر: شناسایی، مستندسازی، ارزیابی، تحلیل، و ارزش‌یابی
۳۰۱	گام اول: شناسایی و مستندسازی منابع منظر فرهنگی
۳۰۲	گام دوم: ارزیابی ویژگی‌های منظر
۳۰۲	فرایندهای مداخله‌گر در ساخت منظر
۳۰۴	گام سوم: تحلیل/ارزش‌یابی
۳۰۵	ارزیابی منظر تاریخی
۳۰۵	وینچی‌کارابی شایر، نیو سات ولز، استرالیا
۳۰۵	زمینه
۳۰۷	روش مطالعه
۳۰۹	مستندسازی، ارزیابی، تحلیل
۳۱۲	بحث و نتیجه‌گیری
۳۱۴	منابع مطالعاتی تکمیلی
۳۱۵	منابع

۳۱۹.....	فصل چهاردهم - منظر و سلامتی
۳۱۹.....	مقدمه
۳۲۱.....	مطالعه مقطعی در زمینه محیط‌های حامی دسترسی جامعه کهن‌سال به فضای باز
۳۲۲.....	مبانی نظری
۳۲۲.....	پرسش‌های تحقیق
۳۲۳.....	جنبه‌های اخلاقی پژوهش
۳۲۳.....	طراحی تحقیق
۳۲۴.....	گروه‌های کانونی
۳۲۴.....	طراحی پرسش‌نامه
۳۲۸.....	توزیع پرسش‌نامه
۳۲۹.....	تحلیل‌ها
۳۳۰.....	نتایج
۳۳۰.....	مطالعات طولی برای بررسی طراحی محیطی خیابان محله مسکونی
۳۳۱.....	پرسش تحقیق
۳۳۲.....	مداخله در طراحی خیابان
۳۳۳.....	طراحی مطالعه
۳۳۳.....	جذب و ثبت نام شرکت‌کنندگان
۳۳۴.....	سنجش‌های تکمیلی
۳۳۵.....	تحلیل پرسش‌نامه
۳۳۶.....	نتایج پرسش‌نامه
۳۳۶.....	تحلیل سایر داده‌ها و نتایج
۳۳۸.....	آنالیز هم‌پیوند: رویکردی مطالعاتی در زمینه اهمیت تطبیقی عناصر محیطی مختلف
۳۴۰.....	طراحی پرسش‌نامه هم‌پیوند
۳۴۱.....	نتایج و گزینه‌های مدل‌سازی سناریو
۳۴۳.....	معرفی روش تحقیق برای طراحی منظر سالوتوژنیک
۳۴۳.....	روش‌های تحقیق جای‌گزین
۳۴۴.....	عینیت، ذهنیت، و کاربرد روش‌های خوداظهاری
۳۴۷.....	مقایسه پرسش‌نامه‌ها در سطح منقطه با داده‌های انفرادی
۳۴۸.....	پژوهش‌های طولی - فرصت‌ها و چالش‌ها
۳۵۰.....	منابع مطالعاتی تکمیلی
۳۵۱.....	منابع
۳۵۷.....	فصل پانزدهم - آسایش حرارتی در محیط شهری
۳۵۷.....	مقدمه
۳۶۰.....	مبانی نظری
۳۶۳.....	روش‌های سنجش و تخمین عناصر خرداقلیم: چطور عناصر منظر مؤلفه‌های خرداقلیم را تحت تأثیر قرار می‌دهند؟
۳۶۳.....	تابش
۳۶۳.....	تابش خورشیدی
۳۶۶.....	تابش زمینی

فهرست □ ذ

۳۶۸.....	تابش کل
۳۷۰.....	دما و رطوبت.....
۳۷۰.....	دمای هوا.....
۳۷۱.....	دمای سطحی.....
۳۷۲.....	رطوبت.....
۳۷۴.....	باد.....
۳۷۶.....	گردآوری داده‌ها.....
۳۷۶.....	نصب و راه‌اندازی تجهیزات در سایت مورد مطالعه.....
۳۷۷.....	روش‌هایی برای سنجش و تخمین آسایش حرارتی انسان: ادراک انسان از آسایش حرارتی در خرداقیلم‌های مختلف چیست؟.....
۳۷۹.....	بحث.....
۳۸۱.....	نتیجه‌گیری.....
۳۸۱.....	سپاس‌گزاری.....
۳۸۲.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۳۸۳.....	منابع.....
۳۸۷.....	فصل شانزدهم - مسئله آب در محیط شهری.....
۳۸۷.....	مقدمه.....
۳۸۹.....	چارچوب مفهومی.....
۳۹۳.....	معرفی سه مطالعه در زمینه چالش آب شهری.....
۳۹۳.....	مطالعه ۱: مروری بر بیست پروژه طراحی LSM در اروپای شمالی.....
۳۹۷.....	مطالعه ۲: راهبرد LSM در کپنهاک.....
۴۰۰.....	مطالعه ۳: آزمایش طراحی مدرسه ونلوس.....
۴۰۳.....	تلفیق نتایج و بحث.....
۴۰۸.....	نتیجه‌گیری.....
۴۱۰.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۴۱۲.....	منابع.....
۴۱۵.....	نمایه.....

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ سه جنبه اجرای تحقیق..... ۹
- شکل ۲-۱ خلاصه فرایند تحقیق..... ۱۱
- شکل ۳-۱ طرح مفهومی تحقیق..... ۱۴
- شکل ۴-۱ طرح فنی تحقیق..... ۱۶
- شکل ۵-۱ مبانی نظری (منابع و ارزش‌ها) معماری منظر مبتنی بر سه نظام ارزشی هم‌پوشان..... ۹۱
- شکل ۶-۱ شمای کلی فرایند مطالعه براساس روش دلفی..... ۱۱۷
- شکل ۶-۲ خلاصه فرایند نمونه‌گیری با روش‌شناسی مرور سیستماتیک..... ۱۲۴
- شکل ۷-۱ بررسی انواع مختلف شهرهای کوچک در یک مدار گردشگری با رویکرد موردپژوهی..... ۱۴۸
- شکل ۷-۲ مقایسه‌های مطالعات درون‌موردی و برون‌موردی..... ۱۴۹
- شکل ۷-۳ دو نمونه از آنالیزهای چندگانه در موارد مطالعاتی پیچیده..... ۱۵۰
- شکل ۷-۴ موردپژوهی هم‌بسته جغرافیایی..... ۱۵۲
- شکل ۷-۵ انتخاب موارد مطالعاتی متعدد برای بررسی ابعاد مختلف یک موضوع..... ۱۵۳
- شکل ۹-۱ چارچوب میان‌رشته‌ای بررسی تعاملات و ارتباطات در رسانه‌های اجتماعی..... ۱۹۰
- شکل ۹-۲ چارچوب میان‌رشته‌ای گسترده با گونه‌شناسی تعاملات..... ۱۹۱
- شکل ۹-۳ نقشه حاوی متون توصیفی مردم در ارزیابی منظر..... ۱۹۵
- شکل ۹-۴ کانون‌های تراکم گردشگران (بالا) و مسیرهای عطف گردشگری (پایین)..... ۲۰۵
- شکل ۹-۵ اثر دانه‌بندی فضایی در نمایش میزان جزئیات..... ۲۰۷
- شکل ۱۰-۱ نمایش مسیر در مدل مجازی. اعداد موقعیت دید پنج شکل ساکن را نشان می‌دهد..... ۲۲۶
- شکل ۱۰-۲ تصاویر ساکن وضع موجود و سه سناریو از پنج نقطه دید..... ۲۲۷
- شکل ۱۰-۳ نوار فیلم مسیر پیاده‌روی مجازی را نشان می‌دهد..... ۲۲۷
- شکل ۱۰-۴ آرای شرکت‌کنندگان درباره چهار سناریوی منظر و پیاده‌روی متحرک در مقایسه با تصاویر ثابت..... ۲۲۹
- شکل ۱۰-۵ طرح مدیریت بلندمدت جنگل نشان‌دهنده سالی است که برداشت انجام می‌شود..... ۲۳۲
- شکل ۱۰-۶ برگزاری کارگاه مشارکتی با استفاده از تجسم سه‌بعدی..... ۲۳۴
- شکل ۱۰-۷ تصاویر ساکن از چهار سناریوی منظر متشکل از پنج شکل پیاده‌روی در طول مسیر..... ۲۳۵
- شکل ۱۰-۸ آرای ذی‌نفعان در خصوص مقایسه روش‌های مختلف مصورسازی..... ۲۳۷
- شکل ۱۱-۱ اثر متقابل سه حالت پیاده‌روی در تجربه منظر..... ۲۵۳
- شکل ۱۱-۲ مدل شماتیک روش CSM..... ۲۵۸
- شکل ۱۱-۳ «رودخانه. فضا. طراحی.» دستورالعمل‌های طراحی در پنج گروه استراتژی‌های طراحی سازمان‌دهی شده‌اند..... ۲۷۳
- شکل ۱۲-۲ «رودخانه. فضا. طراحی.» سه ابزار طراحی مستخرج از استراتژی الف ۱- گسترش فضایی خطی..... ۲۷۳
- شکل ۱۲-۳ نظام استخراج راهبردهای طراحی در پروژه شهرهای کوچک‌شونده با اتخاذ نظام طبقه‌بندی از کل به جزء..... ۲۷۷
- شکل ۱۲-۴ دیاگرام روش یا فرایند تحقیق برای بسط دستورالعمل‌های طراحی..... ۲۷۸
- شکل ۱۳-۱ مدل برنامه‌ریزی برای اجرای سیاست‌های مدیریتی حفاظت از میراث..... ۳۰۱
- شکل ۱۳-۲ نقشه موقعیت جغرافیایی وینجی کارابی شایر در استرالیا..... ۳۰۶
- شکل ۱۳-۳ مدل مطالعاتی وینجی کارابی..... ۳۰۸
- شکل ۱۳-۴ نقاشی پارک تروزی، اثر کنراد مارتینز..... ۳۱۰
- شکل ۱۳-۵ نمایی از وضع موجود پارک تروزی..... ۳۱۰
- شکل ۱۳-۶ حصار، مرز زمینی متعلق به قرن نوزدهم را نشان می‌دهد که آثار شخم بر زمینش هنوز هویداست..... ۳۱۱
- شکل ۱۴-۱ سه گونه مطالعه کیفیت زندگی..... ۳۲۵

فهرست □ ز

شکل ۱۴-۲	تعداد شرکت کنندگان در هر بخش مطالعه	۳۳۵
شکل ۱۴-۳	مدل منطقی رویکرد طولی برای مطالعه طراحی	۳۳۹
شکل ۱۴-۴	طراحی پرسش نامه مبتنی بر گزینه‌های مقایسه‌ای	۳۴۱
شکل ۱۵-۱	یک آفتاب‌سنج LI-COR کوچک برای سنجش تابش خورشیدی در فضای باز	۳۶۴
شکل ۱۵-۲	ابزار پیرژنومتر (مدل Kipp & Zonen CNR1) برای سنجش تابش زمینی	۳۶۷
شکل ۱۵-۳	برای حذف خطای تابش، سپر تابش باید همیشه همراه حسگرهای دما و رطوبت باشد	۳۶۹
شکل ۱۵-۴	یک بادسنج سه‌فنجانه	۳۷۴
شکل ۱۵-۵	مجموعه ابزارهای سنجش مؤلفه‌های ریزاقلیم	۳۷۶
شکل ۱۶-۱	طرح سون اینگوار اندرسون (۱۹۹۴) ماهیت ماریچی فرایند طراحی را نشان می‌دهد	۳۹۰
شکل ۱۶-۲	چارچوب مفهومی متغیرهای اصلی مرتبط با پژوهش‌های حوزه آب شهری	۳۹۲
شکل ۱۶-۳	دیاگرام فرایند طراحی	۳۹۹
شکل ۱۶-۴	کلیات پژوهش در حوزه «آزمایش طراحی» مبتنی بر برگزاری کارگاه	۴۰۲
شکل ۱۶-۵	باین شکل نشان می‌دهد چگونه سه مطالعه ارائه شده در این فصل از نظر تمرکز و رویکرد پژوهشی متفاوت‌اند	۴۰۶
شکل ۱۶-۶	نقش‌های مختلف پژوهشگر در سه تحقیق ارائه شده در این فصل	۴۰۶

فهرست جدول‌ها

جدول ۱-۱ چک‌لیست پروپوزال تحقیق.....	۷
جدول ۱-۴ نگاهی به انواع پژوهش‌ها با رویکرد تحقیق از طریق طراحی.....	۷۶
جدول ۱-۵ استانداردهای ارزیابی کیفیت تحقیق.....	۹۴
جدول ۲-۵ گزارش روش تحقیق در مقالات منتشرشده در نشریه پژوهش منظر (مورد بررسی در این فصل) در سال ۲۰۰۹.....	۹۸
جدول ۳-۵ موضوعات پژوهشی نوظهور در سمپوزیوم منظر پیشرو، ۱۸ مارس ۲۰۱۵.....	۱۰۶
جدول ۱-۶ جمع‌بندی آرای متخصصان در دور سوم مطالعه دلفی درباره «مهم‌ترین» و «سودمندترین» حوزه‌های پژوهشی.....	۱۲۰
جدول ۲-۶ پرسمان جست‌وجوی به‌کاررفته در اسکوپوس.....	۱۲۳
جدول ۳-۶ درصد مقالات تجربی واجد بیان هدف تحقیق، سؤال تحقیق، یا فرضیه تحقیق.....	۱۲۶
جدول ۴-۶ درصد مقالات تجربی واجد بیان یک هدف یا سؤال تحقیق با چارچوب زمانی گذشته‌نگر، حال‌محور، و آینده‌نگر.....	۱۲۶
جدول ۵-۶ درصد مقالات تجربی واجد بیان واضح طرح مطالعاتی شامل مطالعه موردی، آزمایشی، و غیره.....	۱۲۷
جدول ۶-۶ درصد مقالات تجربی واجد بیان روش نمونه‌گیری تصادفی یا غیرتصادفی.....	۱۲۷
جدول ۷-۶ درصد مقالات تجربی واجد بیان روش گردآوری داده‌ها.....	۱۲۹
جدول ۸-۶ درصد مقالات تجربی واجد بیان تحلیل کمی و کیفی داده‌ها.....	۱۳۰
جدول ۹-۶ دسته‌بندی مقالات تجربی براساس حوزه پژوهشی (به درصد).....	۱۳۱
جدول ۱-۹ تحلیل معناشناختی پیام‌ها.....	۲۰۰
جدول ۲-۹ دسته‌بندی عکس‌های برداشت‌شده.....	۲۰۴
جدول ۳-۹ مرور عکس‌های نامعتبر فلیکر.....	۲۰۶
جدول ۱-۱۳ مثال‌هایی از گونه‌شناسی ارزش میراث.....	۲۹۵
جدول ۲-۱۳ ویژگی‌های نمونه‌وار منظر روستایی.....	۳۰۳
جدول ۳-۱۳ ویژگی‌های نمونه‌وار منظر شهری.....	۳۰۴
جدول ۱-۱۵ اطلاعات برای تخمین افزایش دما تحت تأثیر جزیره حرارتی شهری (UHI).....	۳۷۱
جدول ۱-۱۶ ویژگی‌های اصلی سه مطالعه ارائه‌شده در این فصل. هر پروژه بازگوکننده نقش پژوهش معماری منظر در بستر بزرگ‌تری از پروژه‌های پژوهشی است که به چالش آب در محیط شهری می‌پردازد.....	۳۹۴
جدول ۲-۱۶ پنج مؤلفه اصلی برای تجزیه و تحلیل پروژه و مطالعات تطبیقی آن.....	۳۹۶
جدول ۳-۱۶ مضامین و توصیه‌های اصلی شناسایی‌شده از دانش عمومی نویسندگان درباره جنبه‌های طراحی LSM، که با توجه به یافته‌های مطالعات تدقیق و تأیید شده است.....	۴۰۳

پژوهش در معماری منظر

تعریف یک سؤال پژوهشی، توصیف اینکه چرا باید به آن پاسخ داد، و توضیح نحوه انتخاب و کاربرد روش‌ها وظایفی است چالش‌برانگیز برای هر کسی که می‌خواهد تحقیق دانشگاهی در حوزه معماری منظر انجام دهد. چه شما محقق تازه‌کار باشید چه استاد دانشگاهی با سابقه، نتیجه‌گیری معنی‌دار و ارائه پاسخ‌های متقن به پرسش‌های تحقیق ضروری است. کتاب پژوهش در معماری منظر راهنمایی‌هایی درباره منطق مورد نیاز برای انتخاب روش‌ها ارائه داده و برای کمک به چارچوب‌بندی و طراحی تحقیقات دانشگاهی در این رشته تألیف شده است. طی دو دهه گذشته، گرایش سنتی در معماری منظر، به‌عنوان رشته‌ای صرفاً اجرایی، با تمرکز روزافزون بر پژوهش، به‌تدریج اصلاح شده است. بنابراین، این کتاب به شما کمک می‌کند تا بین پژوهش، تدریس، و تمرین ارتباط برقرار کنید و بتوانید چارچوب مشترکی برای پژوهش‌های معماری منظر مبتنی بر نظریه و روش‌های تحقیق بنیان گذارید.

این کتاب با مشارکت مؤلفان متعددی که همگی در زمره معماران منظر مطرح در سطح جهان‌اند تألیف شده است. بنابراین، مشمول طیف گسترده‌ای از روش‌شناسی‌ها و نمونه‌های تحقیق می‌شود تا شما را در اجرای موفقیت‌آمیز پژوهش یاری رساند. همچنین، ویراستاران کتاب حاضر مطالبی درباره مهم‌ترین اولویت‌های تحقیق در این رشته - که در طی سال‌های آتی مطرح خواهد شد - به بحث گذاشته‌اند. بنابراین، این کتاب مسیری قطعی برای پیشرفت تحقیقات در حوزه معماری منظر ارائه می‌دهد.

آدری ون دن برینگ استاد تمام و صاحب کرسی استادی معماری منظر در دانشگاه واخنینگن هلند است.

دیدریک برونز استاد تمام و صاحب کرسی استادی برنامه‌ریزی منظر و کاربری زمین در دانشگاه کاسل آلمان است.

هیلده توبی دانشیار و هماهنگ‌کننده گروه روش‌شناسی تحقیق در دانشگاه واخنینگن هلند است.

سایمون بل استاد تمام و مدیر گروه معماری منظر در دانشگاه علوم زیستی استونی و همچنین دستیار مدیر مرکز پژوهشی فضای باز در دانشگاه ادینبورگ اسکاتلند است.

معماری منظر حرفه و رشته‌ای بالقوه قدرتمند است: زمینه‌ای برای بهبود شرایط کره زمین است. این امکان فقط از طریق یک برنامه تحقیقاتی متقن محقق می‌شود. نویسندگان کتاب پژوهش در معماری منظر دقیقاً چنین چارچوبی را تولید کرده‌اند. آن‌ها در این اثر نقشه راه مفید و متفکرانه‌ای برای محققان معماری منظر ارائه می‌دهند.

فردریک اشتاینر^۱، استاد دانشکده طراحی، دانشگاه پنسیلوانیا، ایالات متحده

معماری منظر، به‌عنوان یک رشته عمل‌گرا، هنگام تلاش برای تحمیل روش‌شناسی بر موضوعی تا حدودی مقاوم در برابر تئوری، با چالشی روبه‌روست. این کتاب جدید مواردی از تحقیقات معماری منظر را در متن روش‌شناختی خود ارائه می‌دهد. ما در این کتاب می‌آموزیم چگونه سؤالات تحقیق معماری منظر را تدوین کنیم و چگونه شواهدی برای پاسخ به آن‌ها بیابیم. ما در عصری زندگی می‌کنیم که از سویی با پیچیدگی روزافزون و از سوی دیگر با تخصص‌گرایی روبه‌رو هستیم. کجا می‌توان دیدگاه کل‌نگر این حوزه را قرار داد؟ این کتاب برای هر کسی که به دنبال تولید دانش منظم در معماری منظر است راهنمای ارزشمندی خواهد بود. این کتاب به‌ویژه الهام‌بخش محققان تازه‌کار خواهد بود.

الن فتزر^۲، دانشگاه نور‌تینگن - گیزلینگن^۳، آلمان، استاد بین‌المللی معماری منظر (IMLA)

1- Frederick Steiner
2- Ellen Fetzner
3- Nürtingen-Geislingen University

امروزه، رابطه بین پژوهش و معماری منظر به‌طور فزاینده‌ای قوت گرفته است. مسئولیت معماران منظر از طراحی صرف باغ، پارک و فضای سبز فراتر رفته و این رشته پیوندهای متعددی با بسیاری از رشته‌های مهندسی از جمله معماری، باغبانی، برنامه‌ریزی و همچنین علوم اجتماعی برقرار کرده است و لذا در مقابل پرسش‌هایی، چندوجهی و پیچیده‌تر قرار گرفته‌ایم.

اگر در گذشته وظیفه معماران منظر، طراحان محیط زیست و مهندسان فضای سبز محدود به طراحی محوطه و فضای باز بود، امروزه وظایف اجتماعی پیچیده‌ای بروز نموده که در ترکیب با فرایندهای نوظهور موجب شده طراحان بتوانند در زمان واحد نقش‌های مختلفی را بازی کنند. پیشرفت‌های فناوری طیف وسیعی از امکانات را برای طراحی، ارائه و ساخت منظر ایجاد کرده است. هم‌زمان دانش لازم برای حل مسائل از چنان تنوعی برخوردار شده است که هیچ طراح منظر نمی‌تواند در همه آن‌ها متخصص باشد. به همین دلایل است که امروزه معماران منظر به‌شدت درگیر تحقیقات دانشگاهی شده‌اند و به دانشی ماورای دانش سنتی نیازمندند.

هر چند هر پروژه در ذات خود واجد تحقیق (تحقیق پروژه) است و بخشی از وظیفه معماران منظر محسوب می‌شود، اما این تحقیقات را نمی‌توان با تحقیقات آکادمیک (پروژه تحقیقاتی) یکی دانست. پروژه تحقیقاتی با طرح مسئله‌ای شروع می‌شود که لزوماً مرتبط با منظر فیزیکی نیست و اگر هم مرتبط است، لزوماً هدف برنامه‌ریزی و طراحی آن منظر نیست، بلکه فهم پدیده‌ای کلی‌تر و بزرگ‌تر است.

کتاب «پژوهش در معماری منظر، روش‌ها و روش‌شناسی» در پی ارائه رویکردی یکپارچه و جامع برای دستیابی به دانش از طریق تحقیقات در معماری منظر و سایر علوم وابسته، و عمق بخشی به آن متناسب با تحقیقات دانشگاهی است. در این کتاب طیف متنوع و وسیعی از روش‌های تحقیق معرفی گردید است و علاوه بر آن که شامل نام محققان برجسته دانشگاهی در این حوزه است، فهرست مبسوطی از منابع پژوهشی را فرا روی اساتید، دانشجویان و محققان حوزه منظر قرار داده است که می‌تواند بسیار مفید باشد. واقعیت آن است که تا به امروز، تحقیقات معماری منظر در ایران بیشتر شامل پژوهش‌ها کوچک و کوتاه مدت بوده است و مطالعات انجام‌شده در قالب پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری نیز معمولاً از عمق و تنوع در روش پژوهش برخوردار نیستند.

هدف و تلاش نویسندگان کتاب حاضر آن است که علاوه بر تثبیت جایگاه پژوهش علمی، درک معماران منظر از فرایند تحقیق و پژوهش ارتقا یابد و طیف متنوعی از روش‌های تحقیقاتی که برای حل مسائل پیش رو در حوزه منظر وجود دارد معرفی شود. هدفی که مترجمین بخوبی در انتقال آن موفق بوده‌اند.

امید که اثر پیش رو در رشد و گسترش پژوهش‌های دانشگاهی در کلیه گرایش‌های منظر بویژه معماری منظر مؤثر باشد و باعث آن گردد تا در آینده، میزان و کیفیت انتشار مقالات در نشریات علمی و همچنین تلفیق تحقیقات برای چاپ کتاب‌هایی ارزشمند، افزایش چشم‌گیری پیدا کند.

دکتر بهداد علیزاده

رییس انجمن علمی منظر ایران

معرفی مؤلفان

آنکیه بکهوس^۱

وی استادیار معماری منظر در دانشگاه کپنهاک دانمارک است. علاقه‌مندی‌های پژوهشی وی در زمینهٔ زیرساخت‌های سبز شهری، شهرهای حساس به آب، و به‌طور خاص چگونگی بهره‌مندی از روش تحقیق مشارکتی و تحقیقات مبتنی بر طراحی به‌عنوان رابط بین پژوهش و اجراست. وی، علاوه بر شغل دانشگاهی، عضو یک دفتر معماری منظر در برلین است.

سایمون بل^۲

وی استاد و مدیرگروه معماری منظر در دانشگاه علوم زیستی استونی و همچنین دستیار مدیر مرکز پژوهشی فضای باز در دانشکدهٔ معماری و معماری منظر دانشگاه ادینبورگ انگلستان است. ایشان همچنین رئیس شورای مدارس معماری منظر اروپاست. جدیدترین زمینه‌های تحقیقاتی سایمون بل بررسی رابطهٔ منظر و سلامتی، به‌خصوص جنگل‌ها و فضاهای آبی، است.

کیوس بوسما^۳ (۱۹۵۲-۲۰۱۵)

پروفسور بوسما استاد تاریخ معماری و مطالعات میراث در دانشگاه وری آمستردام هلند بود. وی، علاوه بر تخصص اصلی در زمینهٔ تاریخ طراحی و برنامه‌ریزی شهری در اروپا، به مطالعهٔ نقش میراث در طراحی فضایی می‌پرداخت. وی متأسفانه در ۱۰ سپتامبر ۲۰۱۵ درگذشت، اما شخصیت علمی و رویکرد پژوهشی‌اش همچنان الهام‌بخش همکارانش در هلند و سایر کشورهاست.

رابرت دی. براون^۴

ایشان استاد معماری منظر در دانشگاه تگزاس است که دربارهٔ طراحی ریزاقلیم تحقیق می‌کند. وی در پی مدل‌سازی و محاسبهٔ ریزاقلیم شهری است تا تأثیر طراحی محیط‌های شهری بر ریزاقلیم و چگونگی تأثیرگذاری ریزاقلیم بر آسایش حرارتی شهروندان را مفهوم‌سازی کند.

دیدریک برونز^۵

پروفسور برونز صاحب کرسی برنامه‌ریزی و کاربری منظر در دانشگاه کاسل آلمان است. وی در زمینهٔ پژوهش‌های برنامه‌ریزی منظر سال‌های زیادی تجربه دارد. جدیدترین علاقه‌مندی‌های پژوهشی و آموزشی ایشان در زمینهٔ روش‌های برنامه‌ریزی مشارکتی، با توجه به مشارکت عمومی زودهنگام، است.

توربن دام^۶

ایشان دانشیار طراحی منظر در دانشگاه کپنهاک دانمارک است. علاقه‌مندی‌های آموزشی و پژوهشی وی در زمینهٔ معماری منظر، طراحی و جزئیات منظر با تأکید بر فرایند طراحی و رابطهٔ طراحی و دانش است.

اینگرید دوکهارت^۷

دوکهارت محقق ارشد در دانشگاه واخنینگن هلند است که تجربهٔ بسیاری در آموزش برنامه‌ریزی و طراحی (راهبردی) منظر دارد. وی همچنین دارای تجربیات پژوهشی در زمینهٔ طراحی مشارکتی انعطاف‌پذیر، روش تحقیق در معماری منظر، اقتصادهای نوظهور و مدیریت بلایا، راه‌حل‌های تطبیقی و مبتنی بر طبیعت و همچنین تغییر اقلیم است.

1- Antje Backhaus

2- Simon Bell

3- Koos Bosma

4- Robert D. Brown

5- Diedrich Bruns

6- Torben Dam

7- Ingrid Duchhart

اوله فراید^۱

وی مربی برنامه‌ریزی شهری و محیطی در دانشگاه ملبورن استرالیاست. علاقه‌مندی‌های آموزشی و پژوهشی وی در زمینه شهرهای حساس به آب، خلق دانش از طریق همکاری علمی، و شهرسازی در کشورهای در حال توسعه است.

تری جی. گالسپی^۲

پروفسور گالسپی استاد برجسته دانشکده علوم محیطی در دانشگاه گولف در اونتاریو کاناداست. تمرکز وی در عرصه آموزش و پژوهش معطوف به محاسبه و مدل‌سازی ریزاقلیم، کاربرد خرداقلیم‌شناسی در کشاورزی، و روش‌شناسی ارزیابی آسایش انسانی در فضای باز است.

زیگرید هیل - لانگه^۳

وی محقق گروه منظر در دانشگاه شفیلد انگلستان است. وی در خلال پروژه‌های تحقیقاتی، از جمله فرصت مطالعاتی ماری کوری، تجربیات درخور تأملی در زمینه کاربرد مناظر مجازی در فرایند تصمیم‌سازی کسب کرده است.

جان کولن^۴

پروفسور کولن استاد باستان‌شناسی منظر و میراث فرهنگی در دانشگاه لیدن هلند است. وی همچنین رئیس مرکز میراث و توسعه جهانی دانشگاه لیدن، دانشگاه فنی دلفت، و دانشگاه اراسموس روتردام است. زمینه‌های پژوهشی وی شامل بیوگرافی منظر، تکامل ساخت زیستگاه‌های انسانی، و جایگاه میراث محیطی در طراحی منظر و برنامه‌ریزی شهری است.

ایکارد لانگه^۵

پروفسور لانگه در گروه منظر دانشگاه شفیلد انگلستان مشغول به کار است. تحقیقات وی معطوف به چگونگی تأثیرگذاری روش‌های دیجیتال در برنامه‌ریزی محیط و منظر بر مناظر انسان‌ساخت است.

ساندا لنزولزر^۶

ایشان دانشیار معماری منظر در دانشگاه واخنینگن است. وی تحصیل‌کرده معماری منظر و طراحی شهری در بستری بین‌المللی است که به‌طور خاص در موضوع اقلیم شهری تخصص دارد. آموزش‌ها و پژوهش‌های ایشان بر طراحی معطوف به اقلیم و رابطه بین پژوهش و طراحی و به‌طور خاص تحقیق از طریق طراحی (RTD) متمرکز بوده است.

جوریان ماپرینگ^۷

وی دانشجوی دکتری و مربی گروه روش‌شناسی تحقیق در دانشگاه واخنینگن هلند است که دروس متعددی در زمینه روش تحقیق تدریس کرده است. ایشان در پایان‌نامه دکتری‌اش به کاربرد روش دلفی و نقش آن در پایداری شهری می‌پردازد.

مارتین پرومینسکی^۸

ایشان، علاوه بر اینکه معمار منظر حرفه‌ای است، استاد و صاحب کرسی طراحی مناظر شهری در دانشگاه لایپنیز هانوفر آلمان است. سال‌های بسیاری است که روی رابطه بین تحقیق، نظریه و عمل کار می‌کند. جدیدترین علاقه‌های پژوهشی وی شامل طراحی استراتژی‌های تحقیق، صلاحیت مناظر شهری، و مفاهیم طبیعت و فرهنگ در آنتروپوژن است.

1- Ole Fryd
2- Terry J. Gillespie
3- Sigrid Hehl-Lange
4- Jan Kolen
5- Eckart Lange
6- Sanda Lenzholzer
7- Jurian Meijering
8- Martin Prominski

هانس رِنِس^۱

وی متخصص جغرافیای تاریخی در دانشگاه اوترخت و استاد میراث و برنامه‌ریزی در دانشگاه وری آمستردام هلند است. وی همچنین در زمینه جغرافیای انسانی (دانشگاه اوترخت) و برنامه‌ریزی روستایی (دانشگاه واخنینگن) صاحب تجربه است. دل‌مشغولی اصلی‌اش تاریخ منظر و روابط بین میراث و برنامه‌ریزی است. هانس رِنِس دارای تألیفات بسیاری در زمینه تاریخ مناظر فرهنگی اروپاست.

مگی رو^۲

مگی رو مربی ارشد در دانشکده معماری، برنامه‌ریزی، و منظر دانشگاه نیوکاسل انگلستان است. تمرکز اصلی‌اش در تحقیق بر برنامه‌ریزی منظر و پایداری، به‌ویژه برنامه‌ریزی مشارکتی منظر، مناظر فرهنگی، و تغییر منظر معطوف شده است. ایشان همچنین ویراستار نشریه بین‌المللی و تحت داوری پژوهش منظر بوده و تجربیات درخور توجهی در زمینه بازبینی پروپوزال‌های پژوهشی، گزنت‌ها، مقالات، و کتب دارد.

هنریک شولتز^۳

وی، علاوه بر اینکه یکی از بنیان‌گذاران استاین + شولتز است، مربی دانشگاه لایپنیز هانوفر و محقق استودیوی منظر شهری است. شولتز تجربیات گران‌سنگی در زمینه پروژه‌های پژوهشی و طراحی مناظر پایدار و روش‌های کنکاش و شناخت منظر دارد. جدیدترین موضوع تحقیقاتی وی درباره نقش تعاملات جسمانی در تحولات منظر است.

بوریس استیمر^۴

پروفسور استیمر صاحب کرسی برنامه‌ریزی منظر و تفرج در دانشگاه علوم کاربردی اوست‌وست‌فالن - لیپ در آلمان است. پایان‌نامه دکتریش را با موضوع روش‌های ارزیابی منظر در آلمان به‌پایان رساند و اخیراً روی روش‌های برنامه‌ریزی مشارکتی در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر و همچنین منظر به‌مثابه منبعی برای شادی، رفاه، و سلامتی کار می‌کند.

سایمون سوافیلد^۵

پروفسور سوافیلد استاد معماری منظر در دانشگاه لینکلن نیوزیلند است. تحقیق و بورس تحصیلی وی در زمینه حاکمیت و برنامه‌ریزی مناظر روستایی و پیرامون شهری است که به‌سرعت در حال تغییرند. ایشان همچنین روی توسعه نظریه و روش‌شناسی تحقیق در معماری منظر کار می‌کند.

کن تیلور^۶

پروفسور تیلور استاد همکار در مرکز مطالعات میراث و موزه، دانشگاه ملی استرالیا در کانبرا، همچنین استاد برجسته معماری منظر در دانشگاه کانبرا، و استاد مدعو دانشگاه سیلپاکورن در بانکوک است. وی از اواسط دهه ۱۹۸۰ میلادی دارای تجربیات آموزشی و پژوهشی در زمینه مناظر فرهنگی است. اما اخیراً توجه خاصی به مناظر فرهنگی شهری به‌خصوص در آسیا پیدا کرده است.

سیمونه تایلِه^۷

وی مربی و محقق در گروه برنامه‌ریزی و کاربری منظر در دانشگاه کاسل آلمان است. علاقه‌مندی پژوهشی‌اش در زمینه نظریه برنامه‌ریزی، روش‌های برنامه‌ریزی مشارکتی، و ارتباطات و واخواست سازمان‌یافته در رسانه‌های اجتماعی در قالب پروژه‌های برنامه‌ریزی است.

1- Hans Renes
2- Maggie Roe
3- Henrik Schultz
4- Boris Stemmer
5- Simon Swaffield
6- Ken Taylor
7- Simone Theile

ع □ پژوهش در معماری منظر، روش‌ها و روش‌شناسی

یان اچ. تامپسون^۱

تامپسون در دانشکده معماری، برنامه‌ریزی، و منظر دانشگاه نیوکاسل انگلستان مشغول به کار است. پژوهش‌های او بیشتر در زمینه تاریخ و نظریه طراحی منظر است.

هیلده توبی^۲

خانم توبی دانشیار و هماهنگ‌کننده گروه روش‌شناسی تحقیق در دانشگاه واخنینگن است. وی دارای سال‌ها تجربه تحقیق در علوم پزشکی، اجتماعی، و علوم محیطی است. اخیراً روش‌شناسی برای تحقیقات میان‌رشته‌ای را تدریس و مطالعه می‌کند.

آدری ون دن برینک^۳

ایشان استاد و صاحب کرسی معماری منظر در دانشگاه واخنینگن هلند است. سابق بر این، وی در جایگاه برنامه‌ریز منظر، مدیر پژوهش، و مشاور سیاست‌گذار در بخش خدمات عمومی و استاد برنامه‌ریزی فضایی در دانشگاه واخنینگن مشغول به کار بود. وی هم در دروس آموزشی هم در پروژه‌های پژوهشی در پی کنکاش رابطه بین طراحی و تحقیق است.

رودی ون اتیگر^۴

وی استادیار معماری منظر در دانشگاه واخنینگن هلند است که در دو رشته معماری منظر و فلسفه تحصیل کرده است. کنکاش در مبانی طراحی منظر مهم‌ترین دل‌مشغولی او در زمینه پژوهش است که توجه خاصی به زیبایی‌شناسی مناظر طراحی شده دارد.

رون ون لامیرن^۵

لامیرن دانشیار رشته زمین-داده در لابراتوار سنجش از دور دانشگاه واخنینگن هلند است. وی توجه خاصی به نقش سنجش از دور در برنامه‌ریزی و طراحی محیط و منظر دارد. در این میان، آنچه بیشتر توجه وی را به خود معطوف کرده مطالعه تأثیر بازنمایی‌های بصری داده‌های مکانی در فرایند برنامه‌ریزی و طراحی مشارکتی است.

کاترین وارد تامپسون^۶

پروفسور تامپسون استاد معماری منظر و مدیر مرکز پژوهشی فضای باز در دانشکده معماری و معماری منظر دانشگاه ادینبورگ است. دولت، سازمان‌های دولتی، و سازمان بهداشت جهانی از نتایج تحقیقات او در زمینه دسترسی فراگیر به محیط‌های بیرونی و تعاملات رفتاری با محیط استفاده کرده‌اند. وی موضوع منظر و رفاه را در دوره کارشناسی ارشد تدریس می‌کند.

1- Ian H. Thompson
2- Hilde Tobí
3- Adri van den Brink
4- Rudi van Etteger
5- Ron van Lammeren
6- Catharine Ward Thompson

مقدمه مترجمان

اولین برنامه آموزش معماری منظر در آمریکا در سال ۱۹۰۰ در دانشگاه هاروارد راه‌اندازی شد. سپس، دانشگاه علوم کشاورزی نروژ در سال ۱۹۱۹، دانشگاه فنی برلین در سال ۱۹۲۹، دانشگاه ری‌دینگ (انگلیس) در سال ۱۹۳۲، دانشگاه لیسبون (پرتغال) در سال ۱۹۴۲، و دانشگاه واخنینگن (هلند) در سال ۱۹۴۸ به راه‌اندازی رشته معماری منظر اقدام کردند. در ایران نیز دانشگاه تهران با تأسیس رشته مهندسی طراحی محیط زیست در سال ۱۳۷۰ اولین گام را در زمینه آموزش دانشگاهی حوزه منظر برداشت. سپس، دانشگاه تبریز به تأسیس رشته مهندسی فضای سبز در سال ۱۳۷۲ اقدام کرد. سومین گام با تأسیس رشته مهندسی معماری منظر در سال ۱۳۷۶ برداشته شد. در طی این مدت، دانش‌آموختگان بسیاری در رشته‌های سه‌گانه حوزه منظر در دانشگاه‌ها تربیت شده‌اند. شماری پس از کسب مدارج عالی تحصیلی به‌عنوان عضو هیئت علمی و شماری به‌عنوان مهندسان حرفه‌ای حوزه اجرایی جذب دستگاه‌های دولتی یا شرکت‌های خصوصی شده‌اند.

امروزه، دانشگاهیان و متخصصان به‌خوبی دریافته‌اند هم مهارت‌های عملی هم مهارت‌های آموزشی به آموزش ممتاز و عالی بستگی دارد و همه این‌ها سرانجام وابسته به تحقیقاتی با کیفیت بالاست. استادان رشته‌های سه‌گانه منظر در ایران تلاش بسیاری برای تأمین منابع علمی و کتاب‌های درسی کرده‌اند. در این میان یکی از مهم‌ترین زمینه‌های کاری هم برای مهندسان حرفه‌ای هم برای استادان و دانشجویان حوزه منظر موضوع تحقیق و روش‌شناسی تحقیق در زمینه منظر است. با نگاهی به آمار مقالات منتشرشده استادان و دانشجویان ایرانی در پایگاه‌های بومی یا خارجی نمایه‌کننده مقالات، متوجه می‌شویم میزان تولیدات علمی حوزه منظر در ایران متناسب با سابقه سی‌ساله تأسیس دوره‌های تحصیلی مربوطه در دانشگاه‌ها نیست. به بیانی صریح‌تر، پایه‌های پژوهشی و بنیادهای نظری این حوزه نتوانسته مطابق با نیازها، انتظارات، و کارکردهای مهم این رشته‌های سه‌گانه در ایران رشد و نمو کند. بدون شک، در دسترس نبودن منابع فارسی برای دانشجویان - که از فرصت، انرژی، و توان تحقیقاتی برخوردارند و می‌توانند تحت سرپرستی استادان خلأ کمبود پژوهش‌های منظر را پر کنند - باعث شده هم حجم تولیدات علمی در حوزه منظر پایین باشد هم دانشگاه‌ها توان جذب بسیاری از بودجه‌های پژوهشی ارگان‌ها و سازمان‌های دولتی و خصوصی را نداشته باشند. زیرا پایه هر تحقیق قوی و جذاب را پروپوزال و روش‌شناسی قوی تشکیل می‌دهد. هر تحقیق، پس از تنظیم و تعریف اهداف و سؤالات تحقیق، نیازمند اخذ یک رویکرد کلی و روش‌شناسی مناسب است. روش‌شناسی عبارت از انتخاب مناسب‌ترین روش‌ها برای پاسخ به سؤالات تحقیق است. علاوه بر این، بسیاری از رویکردهای نوین در پژوهش‌های حوزه منظر، که در دنیا بسیار مورد توجه واقع شده (مانند اقلیم، منظر چندعمل‌کردی، کشاورزی شهری، سلامتی، منظر مشارکتی، و بیوگرافی منظر) هنوز در ایران آن طور که باید و شاید مورد توجه نیست.

کتاب حاضر، که حاصل تلاش حدود سی نفر از استادان صاحب‌نام حوزه منظر است، در سال ۲۰۱۷ به همت انتشارات راتلج و با همکاری شورای مدارس اروپایی معماری منظر منتشر شد. بیشتر نویسندگان کتاب استادان دانشگاه‌های اروپا هستند. این کتاب نخست درباره راه‌های انتخاب روش‌هایی است که معماران منظر (و دیگران) می‌توانند در تحقیقات و برای تحقیق استفاده کنند و در مرحله دوم برای ارائه برخی از مناسب‌ترین روش‌ها برای اجرای برخی اقسام خاص تحقیقات است. سوم اینکه درباره انتخاب‌هایی است که محققان در ابتدا و در طی طراحی و انجام‌دادن تحقیق باید درخصوص روش تحقیق و چگونگی اعمال آن‌ها گزینش کنند. هدف اصلی نگارندگان این کتاب تأمین راهنمایی‌هایی درباره منطق انتخاب روش برای پاسخ‌گویی به نیازهای تحقیقاتی خاص است.

ف □ پژوهش در معماری منظر، روش‌ها و روش‌شناسی

هدف دوم نگارندگان کتاب آموزش چارچوب‌بندی تحقیق و توسعه صحیح روش‌شناسی است. کتاب حاضر برای استفاده در دوره‌های کارشناسی ارشد و به‌ویژه در سطح دکترا، که در آن روش‌ها و رویکردهای خاص معماری منظر استفاده می‌شود، نوشته شده است. علاوه بر آموزش نسل آینده محققان معماری منظر، همچنین تقویت استادان راهنما نیز مدنظر نویسندگان بوده است. رویکرد نویسندگان این بوده که مشاوران و کارکنان مؤسسات تحقیقاتی نیز بتوانند از آن بهره‌مند شوند. هدف سوم نگارندگان این کتاب پشتیبانی از توسعه بیشتر این رشته دانشگاهی است. و هدف چهارم و نهایی کمک به بالابردن استانداردهای علمی است. به عبارتی، نگارندگان این کتاب در پی آن‌اند تا درک افراد را از تحقیقات خوب و چگونگی تهیه گزارش و مقاله بالا ببرند تا موفق شوند در بحث‌های علمی شرکت کنند و نتایج کارشان را در قالب مقالات در بهترین مجلات موجود منتشر کنند.

مترجمان این اثر ارزشمند امیدوارند ترجمه و انتشار این کتاب تأثیر مهمی در ارتقای تحقیقات حوزه منظر در ایران باقی گذارد و بتواند، علاوه بر پُرکردن خلأ موجود، زمینه‌ساز نوآوری‌های پژوهشی و تولید و انتشار مقالات و کتب پژوهش‌بنیان حوزه منظر در رشته‌های سه‌گانه مهندسی فضای سبز، مهندسی طراحی محیط، و مهندسی معماری منظر شود. از خوانندگان محترم و استادان ارجمند درخواست می‌شود آرای اصلاحی یا تکمیلی خود را برای اعمال در چاپ‌های بعدی از طریق ایمیل به اطلاع مترجمان برسانند.

دکتر محمدرضا طاهری
عضو هیأت علمی دانشگاه تهران
mrtaheri@ut.ac.ir

دکتر سیدمحمدرضا خلیل‌نژاد
عضو هیأت علمی دانشگاه بیرجند
smkhalilnejad@birjand.ac.ir

مقدمه

آدری ون دن برینگ، دیدریک برونز، سایمون بل، و هیلده توبی

معماری منظر^۱ رشته‌ای است که براساس مبانی بسیار عمل‌کردی در طراحی باغ و پارک توسعه یافته است. نام رشته معماری منظر در قرن نوزدهم ابداع شد؛ یعنی زمانی که به‌عنوان یک حرفه در کنار معماری شناخته شد. همان‌طور که برای بسیاری از حرفه‌ها رایج بود، معماران منظر نخست به‌عنوان دانش‌آموزان یا کارآموزان آموزش می‌دیدند تا شاغلان این بخش تأمین شود. ایده‌ها و نظریه‌هایی که شاغلان اولیه بخش منظر از آن استفاده می‌کردند از طیف وسیعی منابع مانند معماری، باغبانی، مهندسی، کشاورزی، و درخت‌شناسی اخذ می‌شد. تحصیلات رسمی در دانشگاه‌ها و کالج‌های آموزش عالی در اوایل قرن بیستم شروع شد. اولین برنامه آموزش معماری منظر در آمریکا در سال ۱۹۰۰ در دانشگاه هاروارد^۲ راه‌اندازی شد. سپس، دانشگاه‌های اروپایی به‌ترتیب زیر شروع به راه‌اندازی رشته معماری منظر کردند. دانشگاه علوم کشاورزی نروژ^۳ در آس^۴ واقع در حوالی اسلو^۵ در سال ۱۹۱۹، دانشگاه فنی برلین^۶ (آلمان) در سال ۱۹۲۹، دانشگاه ری‌دینگ^۷ (انگلیس) در سال ۱۹۳۲، دانشگاه لیسبون^۸ (پرتغال) در سال ۱۹۴۲، دانشگاه واخنینگن^۹ (هلند) در سال ۱۹۴۸، و سپس سایر مؤسسات آموزشی اقدام کردند. مربیان برنامه‌های اولیه ترکیبی از متخصصان علوم باغبانی، درخت‌شناسی، معماری، کشاورزی، و مهندسی بودند. احتمالاً بسته به ماهیت و ویژگی مؤسسه آموزشی، برخی از سایر تخصص‌ها نیز در آموزش این رشته نقش ایفا می‌کردند. این برنامه‌های اولیه هم دارای آموزش‌های کارگاهی هم‌تمرین مهارت‌های عملی بود. مربیان بخش کارگاهی از دفاتر فنی و ادارات به همکاری دعوت می‌شدند؛ درحالی‌که برخی دارای کرسی استادی در دانشگاه بودند و لذا ارتباط قوی بین بخش تئوری و عملی برقرار بود. در نیمه دوم قرن بیستم، تعداد مدارس آموزش معماری منظر افزایش یافت و ماهیت چندرشته‌ای اصلی آن توسعه یافت. در عین حال، به تدریج به تخصص‌گرایی نیز توجه شد. باوجوداین، تا همین اواخر تحقیقات آکادمیک اندکی وجود داشت که بتوان کاملاً آن‌ها را در حیطه معماری منظر طبقه‌بندی کرد. استادانی با درجه دکترا تمایل داشتند این موارد را در حوزه‌های موضوعی مرتبط یا میان‌رشته‌ای به‌دست آورند و هنوز هم انتخاب بعضی از موضوع‌ها برای تحصیل در مقطع دکترا در معماری منظر دشوار است.

سخنی در باب علت وجودی کتاب

البته، همه معماران منظر با ایده اجرای تحقیقات آشنا هستند و بسیاری از آن‌ها، چه در دفاتر چه در دانشگاه‌ها، پروژه‌های سفارشی مشتریان مختلف را به نحوی انجام می‌دهند که واجد برخی اجزای پژوهشی است. همچنین، همه پروژه‌های برنامه‌ریزی یا طراحی، مانند پژوهش در زمینه تاریخ یک سایت، با استفاده از روش‌هایی مانند مطالعه اسناد بایگانی یا تجزیه و تحلیل دندرولوژی^{۱۰} درختان باستانی نیازمند انجام دادن پژوهش است. این نوع تحقیق بسیار مهم است و فعالان حوزه منظر را با طیف وسیعی از مهارت‌های تحقیقاتی آشنا می‌کند، اما متفاوت از نوع تحقیق علمی است که در بسیاری از رشته‌های دیگر مانند علوم طبیعی یا علوم اجتماعی، علوم انسانی، تاریخ هنر، و غیره انجام می‌گیرد. شاید افراد خاصی در معماری منظر باشند که به دور از دنیای طراحی سایت و ارزیابی میزان رضایت از یک پروژه ساخته‌شده در زمینه خدمت به مردم و حفظ محیط زیست فقط به تحقیقات آزمایشگاهی یا کتابخانه‌ای برای اجرای تحقیقات روی آورند که نتایج آن به‌طور مستقیم ارتباطی با برنامه‌ریزی و طراحی

- 1- landscape architecture
- 2- Harvard University
- 3- Norwegian Agricultural University
- 4- Aas
- 5- Oslo
- 6- Technical University of Berlin
- 7- University of Reading
- 8- University of Lisbon
- 9- Wageningen University
- 10- dendrological analysis

مقدمه □ ل

یک معمار منظر مشهور دارای پرونده کاری برجسته و چشم‌گیری است و قبلاً چندین محقق جوان مانند شما را جذب کرده، یک گروه تحقیق نوآورانه تشکیل دهید. شما به‌زودی خواهید فهمید از آنجا که تجربه استاد شما عمدتاً در طراحی پروژه است و تجربه کمی در تحقیقات علمی دارد، نیاز شما به مشاوره دربارهٔ چگونگی رویکرد تحقیق و روش‌هایی که در یک برنامه پروژه قرار می‌گیرند برآورده نمی‌شود. بنابراین، برای اخذ کمک و مشاوره به سراغ محققان دیگر گروه خود می‌روید. این افراد نیز دانشجویان دکترا هستند که هر یک از آن‌ها موضوع تحقیق خود را دنبال می‌کنند که متفاوت از موضوع شماست و از روش‌هایی استفاده می‌کنند که برای موضوع شما نامناسب است. هیچ یک از همکاران پهلویی شما قادر به ارائه کمک مفیدی به شما نیستند. شما نگرانی دارید که چه کاری باید انجام دهید؟ کجا و چه کسی می‌تواند شما را راهنمایی کند؟

شما باید به این نکته توجه کنید که معماران منظر قبلی عمدتاً از طریق طراحی راه‌حل‌ها موفق بوده‌اند و همین روش را برای تداوم پیشرفت در زمینه تحقیقاتی خود برگزیده‌اند. تفکر برنامه‌ریزی و طراحی پوشش‌گرانه^۱ به نوآوری‌های عمده‌ای کمک کرده است، اما تقریباً در همه موارد آن‌ها منطقه‌محور یا سایت‌مبنا^۲ هستند و لذا اگرچه کاربرد آن‌ها مسبوق به سابقه است، افراد خلاق متمایل به بروز اصالت و یکتایی راه‌حل‌های خود هستند. بنابراین، مخالف تولید راه‌حل‌هایی هستند که خیلی معمول و رایج است. خلافت را، که یکی از علل پیشرفت‌های علمی مهم است، نباید دست‌کم گرفت. بنابراین، نباید احساس کرد روش تحقیق علمی فقط از طریق تجزیه و تحلیل اطلاعات مکانی و استدلال منطقی محقق می‌شود.

با وجود این، شما هنوز در تعریف سؤال تحقیق خود، در طراحی مطالعه خود، و در انتخاب روش‌های مطالعه خود مشکل دارید. به هر حال، خودتان نسبت به موضوع تحقیق تا حدی ایده‌های جدید دارید، خواه موضوع دربارهٔ رابطه منظر و تغییر اقلیم باشد یا پایداری شهری، تأثیر خطوط انتقال انرژی بر منظر بصری، شناخت رابطه سلامتی و زیرساخت‌های سبز یا موضوعی در زمینه آب و تنوع زیستی. باین‌حال، حتی با تدوین یک عنوان خوب و مجموعه‌ای از سؤالات تحقیق، به‌زودی محقق خود را غرق در ادبیات علمی می‌بیند که در زمینه‌های مرتبط با تحقیق او قبلاً به انجام رسیده است. معماری منظر مشابه سایر رشته‌هایی که با طراحی سر و کار دارند رشته‌ای است که دانش را از سایر زمینه‌های علمی اخذ و آن‌ها را با هم تلفیق و ترکیب می‌کند. لازم است دربارهٔ برخی از این رشته‌ها بیشتر بدانید.

شما همچنین درمی‌یابید که معماران منظر نه‌تنها دیدگاه‌های بسیاری دربارهٔ جهان به‌صورتی که هست دارند، بلکه واجد دیدگاه‌هایی در این مورد هستند که جهان چگونه باید باشد. به‌عنوان شاغلان رسمی بخش منظر، کارکنان ارشد و استادان راهنمای پایان‌نامه ممکن است به‌راحتی از تفکر هنجاری خود آزاد نشوند. باین‌حال، پروژه تحقیقاتی شما باید متفاوت از حل یک پروژه طراحی برای مشتری باشد که به راه‌حل‌های فضایی یا رویه‌ای^۳ نیاز دارد. مهم‌ترین اولویت مطالعه شما پایبندی به مقررات و روش‌های اجرای تحقیقات دانشگاهی است. شما و استاد راهنمایان باید به استانداردها و انتظاراتی که توسط جامعه دانشگاهی تعیین شده پاسخ دهید. استانداردهای کیفیت آکادمیک برای همه رشته‌ها که اغلب آن‌ها با شما همکاری می‌کنند مشترک‌اند، همچنان که اجرای تحقیقات علمی در زمینه بسیاری از چالش‌های اصلی منظر در زمان ما نیازمند اخذ رویکردهای چندرشته‌ای^۴، میان‌رشته‌ای^۵ و فرارشته‌ای^۶ است. هر دوی شما و استاد راهنما ممکن است در خصوص رعایت استانداردهای کیفیت علمی تا حدی احساس فشار کنید. این نگرانی‌ها اغلب شامل باید‌ها و نباید‌ها، مراحل عملی شروع اجرای پژوهش، و یافتن روش‌های مناسب برای کسب اهداف و رسیدن به پاسخ سؤالات تحقیق می‌شود.

در حین حضور در بسیاری از کنفرانس‌ها و سمینارهای دکترا، طی بیست سال گذشته یا بیشتر، نویسندگان این کتاب احساس می‌کنند سناریویی که در بالا توضیح داده شد، احتمالاً، برای بسیاری از گروه‌های علمی - تحقیقاتی معماری منظر صحت دارد. بخشی از این معضل به‌دلیل تعداد نسبتاً کم محققان مجرب معماری منظر و دانشجویان دکترا است؛ به‌طوری‌که سنت و فرهنگ اجرای تحقیقات علمی پُرسابقه و قوی ندارد. همچنین، در زمینه نشر مقالات پژوهشی با کیفیت

1- proactive planning and design
2- area- or site-specific
3- spatial or procedural solutions
4- multi-disciplinary
5- inter-disciplinary
6- trans-disciplinary

بالا و حتی نشر کار استادان راهنمای دانشجویان مقطع دکترا در بیشتر کشورهای اتحادیه اروپا یا پروژه‌های تحقیقاتی ملی ناشران مجرب اندکی وجود دارد.

همچنین، تجربه نویسندگان در استماع مقالات شفاهی در کنفرانس‌های مختلف، از جمله کنفرانس‌های سالانه ECLAS، نشان می‌دهد تعداد زیادی از مقالات به ظاهر تحقیقی حتی در طرح سؤال تحقیق مشکل دارند. همچنین، به‌طور شگفت‌انگیزی تعداد زیادی از محققان در توصیف اینکه چرا یک موضوع خاص را انتخاب کرده‌اند، در حال پاسخ‌گویی به چه مشکلی هستند، هدف آن‌ها چیست و مهم‌تر از همه چگونگی انتخاب روش تحقیق خاص و نحوه استعمال آن مشکل دارند. با این حال، تعداد محققانی، ارشد و جوان، که گزارش درست و واضحی از نحوه گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها و رسیدن به نتایج معقول و یافتن پاسخ‌های صحیح ارائه دهند بسیار کم است (البته جای تعجب نیست که همین عده معدود نیز سؤالات را بد مطرح کنند). این عده دوم، به نظر ما، باید مدیریت و فرماندهی جامعه پژوهشی معماری منظر را در دست بگیرند و، البته، همه جامعه دانشگاهی نیز باید به ندای آن‌ها لبیک گویند. همه ما تعهداتی در قبال نسل فعلی و نسل بعدی محققان داریم. کار محققان ارشد و مجرب این است که، ضمن توسعه استراتژی‌ها و جهت‌دادن به تحقیقات، سرانجام مسیر دست‌یابی تحقیقات ممتاز را روشن کنند.

اهداف کتاب

این کتاب تحت حمایت ECLAS، که معماری منظر را رشته‌ای برای شکل‌دهی آگاهانه به محیط و منظر می‌داند، منتشر شده است. تعریف ECLAS از وظایف معماری منظر برنامه‌ریزی، طراحی، و مدیریت منظر برای ایجاد، نگه‌داشت، حفاظت، و ارتقای اماکن است؛ به‌طوری‌که کاربردی، زیبا، و پایدار باشد و طیف متنوعی از نیازهای انسانی و محیطی را برآورده کند (<http://www.eclas.org>). امروزه، دانشگاهیان و متخصصان به‌خوبی دریافته‌اند که هم مهارت‌های عملی هم مهارت‌های آموزشی به آموزش ممتاز و عالی بستگی دارد و همه این‌ها سرانجام وابسته به تحقیقات با کیفیت بالا است. شاغلان در طیف متنوعی از زمینه‌های مرتبط با منظر به دنبال شواهد و مدارک مستندی هستند تا بر پایه آن به طراحی اقدام کنند (مثلاً کدام جنبه‌های طراحی منظر به ارتقای سلامتی و رفاه انسانی کمک می‌کند).

برای ایجاد ارتباط بین تحقیق از یک سو و آموزش و اقدام از سوی دیگر و تعریف معماری منظر به‌عنوان رشته‌ای که متکی به دانش خود است، مهم است که چارچوبی مشترک از نظریه^۱ و تحقیق^۲ تعریف شود. هر تحقیق، پس از تنظیم و تعریف اهداف و سؤالات تحقیق، نیازمند اخذ یک رویکرد کلی و روش‌شناسی مناسب است. روش‌شناسی^۳ عبارت از انتخاب مناسب‌ترین روش‌ها برای پاسخ به سؤالات تحقیق است. این کتاب نخست درباره راه‌های انتخاب روش‌هایی است که معماران منظر (و دیگران) می‌توانند در تحقیقات و برای تحقیق استفاده کنند و در مرحله دوم برای ارائه برخی از مناسب‌ترین روش‌ها برای اجرای برخی اقسام خاص تحقیقات است. سوم اینکه درباره انتخاب‌هایی است که محققان در ابتدا و در طی طراحی و اجرای تحقیق باید درخصوص روش تحقیق و چگونگی اعمال آن‌ها گزینش کنند. این انتخاب‌ها در سطوح جمعی و شخصی عمیق‌اند. هدف اصلی این کتاب تأمین راهنمایی‌هایی درباره منطق انتخاب روش برای پاسخ‌گویی به نیازهای تحقیقاتی خاص است.

هدف دوم کتاب آموزش چارچوب‌بندی تحقیق و توسعه صحیح روش‌شناسی است. کتاب حاضر برای استفاده در دوره‌های کارشناسی ارشد و به‌ویژه در سطح دکترا، که در آن روش‌ها و رویکردهای خاص معماری منظر استفاده می‌شود، نگاشته شده است. علاوه بر آموزش نسل آینده محققان معماری منظر، این کتاب همچنین تقویت مربیان و استادان راهنما را نیز هدف‌گذاری کرده است. از آنجا که احتمالاً خوانندگانی در خارج از دانشگاه‌ها نیز مخاطب این کتاب خواهند بود، رویکرد نویسندگان این بوده که مشاوران و کارکنان مؤسسات تحقیقاتی نیز بتوانند از آن بهره‌مند شوند. بسیاری از شرکت‌های طراحی و برنامه‌ریزی معماری منظر تحقیقاتی را به سفارش سازمان‌های دولتی و مؤسسات بین‌المللی انجام می‌دهند. بنابراین، حتی افراد حرفه‌ای مشغول به تحقیق ممکن است علاقه‌مند به روزآمدسازی روش تحقیق در معماری منظر باشند.

1- theory
2- research
3- methodology

محققان معماری منظر، به‌ویژه پس از اجرای موفقیت‌آمیز یک مطالعه، تمایل دارند تا در ساخت بنای دانش مشارکت کنند. نتایج مطالعات باید در مجلات بین‌المللی، که از سیستم داوری محرمانه^۱ برخوردارند، و در کتاب‌هایی با کیفیت بالا منتشر شود. زیرا این مجلات و کتاب‌ها هستند که با انتشار نتایج تحقیقات زمینه‌ساز شکل‌گیری و رشد بحث‌ها و مناظره‌های علمی درباره تحقیقات طراحی می‌شوند. در این راستا، باید خاطرنشان کرد معماری منظر در سراسر جهان، در مقایسه با دیگر رشته‌های طراحی، مانند معماری و طراحی صنعتی، هنوز در بُعد علمی به پیشرفت بیشتری نیاز دارد. تعدادی از مجلات تحت داوری محرمانه، که به چاپ مقالات پژوهشی در حوزه طراحی اختصاص دارند، عبارت‌اند از: مرزهای تحقیقات معماری^۲، مجله تحقیقات طراحی^۳، مطالعات طراحی^۴، و مجله طراحی شهری^۵. در حالی که تمرکز نشریات فوق معمولاً بر درک گسترده و بین‌رشته‌ای از طراحی و فرایندهای طراحی است که معماری منظر را نیز دربر می‌گیرد، محققان معماری منظر به‌ندرت در هر یک از این مجلات مقالات خود را منتشر می‌کنند. بنابراین، این امیدواری وجود دارد که در آینده مقالات بسیار بیشتری از محققان معماری منظر در این نشریات منتشر شود.

به همین ترتیب، معماران منظر لازم است مشارکت در تألیف کتاب را نیز جدی بگیرند. مثلاً، اگرچه بسیاری از فصل‌های کتاب تحقیق در زمینه طراحی^۶ (Rodgers and Yee 2015)، که به همت انتشارات راتلج^۷ منتشر شده، برای معماران منظر و محققان معماری منظر قابل استفاده است، هیچ یک از نویسندگان آن تخصص معماری منظر ندارند. بنابراین، در آینده معماران منظر باید کتاب‌های بسیار بیشتری با تمرکز بر منظر بنویسند یا در تألیف مشارکت کنند. محققان حوزه معماری منظر لازم نیست برای چاپ مقالاتشان صرفاً سراغ نشریات و کتاب‌هایی بروند که مانند نشریه معماری منظر^۸ (JoLA)، تحقیقات منظر^۹، نشریه منظر^{۱۰}، و برنامه‌ریزی منظر و شهر^{۱۱} کلمه «منظر» در عنوان آن‌ها ذکر شده، زیرا هر چند این نشریات به‌طور منظم مقالاتی از معماران منظر منتشر می‌کنند، تعداد مقالات در مجموع نسبتاً کم است و طیف متنوعی از موضوع‌ها را پوشش می‌دهد. علاوه بر این، به غیر از JoLA، این مجلات به‌عنوان مجلات طراحی منظر تعیین صلاحیت نشده‌اند. با وجود این، از انتشار نتایج تحقیقات معماری منظر استقبال خوبی می‌کنند.

ذکر این نکته لازم است که معماری منظر به‌طور حتم با حوزه وسیعی از مطالعات منظر همپوشانی دارد که از جمله می‌توان به هیدرولوژی، علوم خاک، اکولوژی منظر، جغرافیا، و روان‌شناسی محیطی اشاره کرد. از طریق برنامه‌ریزی و طراحی، معماری منظر نیز فراتر از مطالعات منظر است و به‌طور خاص معرف یک رشته دانشگاهی است. از این رو، هدف سوم این کتاب پشتیبانی از توسعه بیشتر این رشته دانشگاهی است. مثلاً، با معرفی برخی موضوع‌ها که ما معتقدیم برای تحقیقات علمی منظر بسیار مهم است.

هدف چهارم و نهایی کتاب کمک به بالابردن استانداردهای علمی است. محققان ممکن است، مثلاً هنگام ارسال مقاله به یک مجله تحت داوری محرمانه با این مشکل مواجه شوند که سردبیران این نشریات به‌راحتی این مقاله را نمی‌پذیرند. رد شدن مقاله یا اعلام لزوم اصلاح آن از سوی نشریه مورد انتظار هر نویسنده‌ای است و پایان کار به‌شمار نمی‌آید. همان‌طور که مگی رو^{۱۲} در فصل ۵ این کتاب توضیح داده است، هم عدم پذیرش هم لزوم اصلاح مقاله باید در قالب بخشی از فرایند آموزشی دیده شود که همه، چه محققان جوان چه استادان باتجربه، به‌طور یکسان، در بلندمدت از آن سود می‌برند. به‌ویژه در صورت رد شدن مقاله ممکن است در ابتدا احساس بدی داشته باشید. پس از اجرای همه کارها و مراحل سخت که اعتقاد داریم یک مطالعه عالی است، رد شدن ممکن است به نوبدی منجر شود. کمی بعد، پس از اینکه متوجه اشتباهاتان شدید، یاد می‌گیرید اولاً چگونه

-
- 1- international peer-review journals
  - 2- Frontiers of Architectural Research
  - 3- Journal of Design Research
  - 4- Design Studies
  - 5- Journal of Urban Design
  - 6- Routledge Companion to Design Research
  - 7- Routledge
  - 8- Journal of Landscape Architecture (JoLA)
  - 9- Landscape Research
  - 10- Landscape Journal
  - 11- Landscape and Urban Planning
  - 12- Maggie Roe

مقاله بنویسید؛ ثانیاً، چگونه تحقیقات آتی و انتشار آن‌ها را به نحو صحیح‌تری به‌انجام رسانید. بنابراین، هدف دیگر این کتاب آن است تا درک افراد را از تحقیقات خوب و چگونگی تهیه گزارش و مقاله بالا ببرد تا موفق شوند در بحث‌های علمی شرکت کنند و نتایج کارشان را در قالب مقالات در بهترین مجلات موجود منتشر کنند. هم خود معماران منظر هم سایر رشته‌های علمی ممکن است معماری منظر را به‌عنوان یک رشته تحقیقاتی به‌رسمیت نشناسند (e.g. Gobster et al. 2010; Deming and Swaffield 2011; Brown and Corry 2011)؛ باین‌حال، طی ۱۵-۲۰ سال گذشته، تحقیقات معماری منظر به‌طور پیوسته پیشرفت کرده و هنوز هم باید با اجرای تحقیقات جدید روند پیشرفت آن تداوم یابد.

ساختمان کتاب

این کتاب دارای چهار بخش است. در ادامه شرح مختصری درباره هر فصل ارائه می‌شود. بخش اول درباره ارتقای آگاهی است که دیدگاه مؤلفان را در زمینه تحقیق آکادمیک در رشته معماری منظر مطرح می‌کند و مبنای کتاب محسوب می‌شود. در فصل ۱ دنیای تحقیقات از زاویه طراحی دیده شده و انواع مختلف مطالعات معماری منظر با مطرح کردن مثال‌ها به بحث گذاشته شده تا مخاطب بداند چطور یک مطالعه تحقیقاتی در زمینه معماری منظر را طرح‌ریزی کند. به‌علاوه، موضوع‌هایی مانند فرایند تحقیق، طرح مفهومی تحقیق، طرح فنی تحقیق، و همچنین برخی ابعاد واقعی تحقیق در زمان اجرا مورد بحث قرار می‌گیرد. در فصل ۲ رویکرد فرایندی به تحقیق در معماری منظر با جزئیات بیشتری معرفی می‌شود. دیدگاه‌هایی که در این فصل به بحث گذاشته می‌شود زمینه‌ای برای بحث‌ها و تبادل آرا در زمینه ماهیت تحقیق در معماری منظر خواهد بود. در بخش دوم کتاب به روش‌های تحقیق پرداخته می‌شود. در فصل ۳ به طرح دیدگاه‌ها درخصوص نقش تئوری در معماری منظر پرداخته می‌شود و نشان داده می‌شود تئوری آیا ورودی یا خروجی یک تحقیق است. در فصل ۴ به‌طور ویژه به نقش خاص طراحی در تحقیق معماری منظر پرداخته شده و فعل طراحی در قالب جزء ذاتی عمل تحقیق مفهوم‌سازی شده است. در فصل ۵ مخاطب با دیدگاه‌های یک سردبیر نشریه علمی درباره چگونگی ارتقای کیفی مقالات تحقیقی در معماری منظر آشنا و برخی موضوعات کلیدی برای تحقیقات آتی به وی معرفی می‌شود. در فصل ۶ گزارشی درخصوص دیدگاه‌های ارتقای شفافیت تحقیق و بهبود و توسعه موضوع‌های روز مورد بحث ارائه می‌شود. در بخش سوم کتاب برخی رویکردها و روش‌های منتخب به بحث گذاشته می‌شود. در مرحله طراحی پروژه تحقیق، باید تصمیم‌های راهبردی گرفته شود مشتمل بر سؤالات تحقیق و راهبردهای روش‌شناختی و نیز گزینش روش‌های خاص تحقیق. فصل ۷ از چگونگی انتخاب آگاهانه موارد مطالعاتی و معیارهای آن سخن می‌گوید. اهمیت مورد مطالعاتی برای محققان معماری منظر از آنجا ناشی می‌شود که نتایج و فرم‌های آن برای بسیاری از پروژه‌های بعدی مورد استناد و استفاده خواهد بود. سایر فصل‌های بخش سوم روش‌های متنوعی را معرفی می‌کنند تا محققان براساس آن‌ها بتوانند روش خاصی را در مرحله برنامه‌ریزی تحقیق برگزینند. مثلاً، برای رسیدن به طرح‌های مبتنی بر تحول منظر، مهم است که هم تغییرات قبلی و فعلی منظر مطالعه شود هم ادراک عمومی مردم از تغییر و تحولات منظر کشف شود. در فصل ۸ رویکرد بیوگرافی منظر مطرح می‌شود و روش‌های مختلف برای درک تاریخ منظر مرور می‌شود. در فصل ۹ درباره رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان ابزاری برای کسب اطلاعات از طریق فرایندهای مبتنی بر همکاری اجتماعی، مانند مشارکت عمومی، بحث می‌شود و همچنین روش‌هایی برای تجزیه و تحلیل داده‌های به‌اشتراک گذاشته‌شده در سایت‌های رسانه‌های اجتماعی ارائه می‌شود. با تمرکز بر محیط‌های مجازی، در فصل ۱۰ درباره روش‌های تجسم منظر، که برای استفاده در تحقیقات مناسب است، بحث می‌شود. از جمله این روش‌ها می‌توان به «مدل‌های منظر مجازی بلادرنگ»^۱ و «پیاپاده روی مجازی»^۲ در منظر اشاره کرد. در فصل ۱۱ نیز بر موضوع ادراک منظر تمرکز می‌شود و درباره روش‌های تحقیق مرتبط با پیاپاده روی در «منظر واقعی»^۳ بحث می‌شود. در فصل ۱۲ چگونگی انتقال‌پذیری نتایج مطالعات مبتنی بر شرایط خاص و تک معرفی می‌شود. به این موضوع مهم با طرح مثال‌هایی از تحقیق طراحی، که به راهکارهای طراحی منظر ختم می‌شود، اشاره می‌شود.

1- real-time virtual landscape models
2- virtual walks
3- real landscape

در بخش چهارم کتاب مخاطب با برخی از مهم‌ترین چالش‌های تحقیق معماری منظر آشنا می‌شود. همچنین، محققان تشویق می‌شوند مثال‌های خود را به فهرست موجود بیفزایند. فصل ۱۳ با مدیریت میراث به‌عنوان چالشی فزاینده در جهان به‌سرعت رو به تغییر آغاز می‌شود و بر معانی و ارزش‌های منظر ناملموس و نقش آن در طراحی منظر تمرکز می‌کند. اجرای تحقیقات و روش‌هایی که به تولید دانش مورد نیاز برای طراحی «منظر سالم»^۱ منجر شود موضوع فصل ۱۴ این کتاب است. طراحی منظر مبتنی بر بهبود شرایط اقلیم شهری و چگونگی اجرای تحقیقات در راستای آسایش حرارتی در محیط‌های شهری موضوعی است که در فصل ۱۵ با آن آشنا خواهید شد. سرانجام، فصل ۱۶ چگونگی ایفای نقش تحقیق معماری منظر را در تولید دانش برای حل چالش‌های آب شهری جست‌وجو می‌نماید.

با هدف کمک به مخاطبان کتاب برای یافتن اصل منابع مورد استفاده و همچنین انجام دادن مطالعات تکمیلی در زمینه مورد بحث، در جای جای کتاب ارجاع‌هایی به‌صورت (نویسنده(گان) - فصل مربوطه) ذکر شده است. بنابراین، ارجاع‌ها نه توسط نویسندگان فصول، بلکه توسط ویراستاران کتاب انجام گرفته است.

ما معتقدیم طیف متنوعی از موضوع‌ها و ابعاد مرتبط با تحقیق در معماری منظر در این کتاب ارائه شده است. باوجوداین، ما ملزم به تصمیم‌گیری و انتخاب در برخی زمینه‌ها بودیم. مثلاً، در بخش چهارم برای انتخاب چالش‌های عمده و اصلی باید یک سری محدودیت قائل می‌شدیم و برخی موضوع‌ها را حذف می‌کردیم. همچنین، روش‌های تحقیقی را که در بخش سوم کتاب ارائه شده گزینش کرده‌ایم. نیازی به گفتن نیست که روش‌های تحقیق بیشتری وجود دارد که به‌طور مرتب در مطالعات معماری منظر از آن‌ها استفاده می‌شود. هرچند به تعدادی از بهترین کتاب‌هایی که چنین روش‌هایی را معرفی می‌کنند در این کتاب ارجاع داده شده است، بیشتر ارجاع‌ها به کتاب‌هایی است مانند Cresswell (2014) و Kumar (2014) که ارتباط بیشتری با تحقیقات معماری منظر دارند. بنابراین، به مخاطبان کتاب پیشنهاد می‌شود، علاوه بر این کتاب، به سایر منابع معرفی شده نیز مراجعه کنند تا طراحی پروژه تحقیق به‌شکل جامع‌تری انجام گیرد. همچنین، برخی از فصول بخشی با نام «منابع پیشنهادی برای مطالعات تکمیلی» دارند تا خوانندگان راحت‌تر بتوانند به منابع دسترسی یابند و درباره موضوع مورد بحث در هر فصل عمیق‌تر شوند.

سپاس‌گزاری‌ها

از همه نویسندگان که در تألیف این کتاب همکاری کردند تشکر می‌کنیم. از این مشارکت فوق‌العاده سپاس‌گزاریم که تألیف و انتشار این کتاب میسر شد. تکمیل و تألیف بخش‌های مختلف این کتاب همچون سفری اکتشافی بود که نویسندگان فصل‌های تخصصی هم مشوقمان بودند هم به‌طور سخاوتمندانه‌ای دیدگاه‌هایشان را با ما در میان می‌گذاشتند. همچنین، می‌خواهیم از همکارانمان در راتلج^۲، سدی لی^۳ و لوئیس فاکس^۴، تقدیر کنیم که هرگز در پاسخ به سؤالات متعددمان درنگ نکردند و در فرایند تولید این کتاب کمک شایانی نمودند. در ادامه باید یادای از این همکارانمان در دانشگاه واخینگن کنیم که مشارکت مهمی در تألیف این کتاب کردند. آدری ون تی ویبر^۵ نقش بسیار مهمی در (باز) ترسیم همه اشکال و جدول‌ها داشت، که این سپاس‌گزاری پاسخ‌گوی زحمات وی نیست. همچنین، باید از مونیک جانسن^۶، که همه تصاویر این کتاب را برای چاپ و انتشار آماده کرد، و از ماریت نوئست^۷، که علاوه بر اینکه زحمت طراحی اشکال بخش فرایند تحقیق را در فصل ۱ متقبل گشت، در آماده‌سازی این کتاب کمک نمود، تشکر نماییم.

1- Healthy landscapes
2- Routledge
3- Sade Lee
4- Louise Fox
5- Adrie van 't Veer
6- Monique Jansen
7- Marit Noest

منابع

- Bell, S., Stiles, R. and Jørgensen, K. (2010) LE:NOTRE Two Output report: Research and teaching ('Teaching for Research – Research into Teaching'). European Council of Landscape Architecture Schools, Internal report [online], available: <http://www.le-notre.org>.
- Bell, S., Sarlöv Herlin, I. and Stiles, R. (eds) (2011) *Exploring the Boundaries of Landscape Architecture*, Abingdon: Routledge.
- Brown, R.D. and Corry, R.C. (2011) 'Evidence-based landscape architecture: The maturing of a profession', *Landscape and Urban Planning*, 100, 327–329.
- Clewing, C. and Jørgensen, K. (2006) LE:NOTRE Output year 3 report: European PhD in landscape architecture, LE:NOTRE Outputs, Year 3. Oslo, Norwegian University of Life Sciences and European Council of Landscape Architecture Schools, internal report [online], available: <http://www.le-notre.org>.
- Cresswell, J.W. (2014) *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*, Los Angeles, CA: Sage.
- Deming, E. and Swaffield, S. (2011) *Landscape Architectural Research: Inquiry, Strategy, Design*, New York: John Wiley.
- Fetzer, E. (2011) Development of a European doctoral programme in landscape architecture. Selected results from LE:NOTRE survey on doctoral education. European Council of Landscape Architecture Schools, internal report [online], available: <http://www.le-notre.org>.
- Gobster, P.H., Nassauer, J.I. and Nadenicek, D.J. (2010) 'Landscape Journal and scholarship in landscape architecture: The next 25 years', *Landscape Journal*, 29(1), 52–70.
- Kumar, R. (2014) *Research Methodology: A Step by Step Guide for Beginners*, Los Angeles, CA: Sage.
- Rodgers, P.A. and Yee, J. (eds) (2015) *The Routledge Compendium to Design Research*, Abingdon and New York: Routledge.
- van den Brink, A. and Bruns, D. (2014) 'Strategies for enhancing landscape architecture research', *Landscape Research*, 39(1), 7–20.